

Teorie a metodika výchovy

5. lekce: Nekázeň

Mgr. Kateřina Lojdová

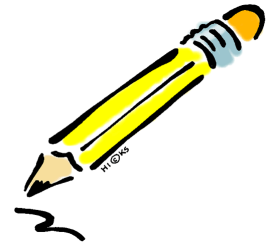
lojdova@pd.muni.cz

Kázeň

Kázeň – dodržování stanovených nebo dobrovolně přijatých norem

Kázeň – vynucené podřízení se nebo prostředek funkčního vyučování a vývoje žáka?

Nekázeň je když žáci....

Příčiny školní nekázně

Učitelé:

„Příčina je v rodině“

Žáci:

„Příčinou jsou učitelé“

Příčiny nekázně

- **biologické faktory** (např. odchylky stavby a funkce nervové soustavy žáka)
- **sociální faktory** - vliv výchovného prostředí rodiny, skupinová dynamika třídy, vliv party, širší komunity, médií
- **situační faktory** - okamžitá atmosféra třídy, událost v předchozí hodině, nudný výklad učitele

Autorita

- Formální
- Neformální
 - věcná znalost předmětu
 - učitel umí vyučovat
 - přístup k žákům

Analýza nevhodných řešení nekázně I

Paní učitelka Horáková vysvětluje 30-ti žákům 4. třídy některá pravidla psaní velkých písmen. Když začne psát na tabuli, slyší že si někteří žáci povídají. Podívá se přes rameno a vidí Dana, Alici a Lídu, jak spolu diskutují. „*Hele, vy povídalové, přestaňte mluvit a dávejte pozor*“, říká a dopisuje větu. Dan, Alice a Lída si dále povídají, protože nepostřehli, co učitelka říkala, jelikož předem neupoutala jejich pozornost. Učitelka se pokračuje výkladu a po několika minutách se opět pokusí trojici utiшит slovy: „*Už jsem vám říkala, abyste toho povídání nechali, tentokrát to myslím vážně*“. Dále pokračuje v probírání látky a děti si po chvíli opět povídají. „*Už ani slovo*“, řekne učitelka rázně. Učitelka Horáková pokračuje ve výkladu a děti si povídají až do konce hodiny.

Analýza nevhodných řešení nekázně II

Při výuce slohu v osmé třídě rozdělil pan učitel Eger žáky do dvojic, ve kterých si vzájemně opravují slohové cvičení. Pan Eger si všimne, že Klára s Petrem pomlouvají spolužačku Františku, místo aby pracovali na zadaném úkolu. V naději, že se hovor opět stočí k zadanému tématu pan učitel nezasahuje. Za několik minut si všimne, že pomlouvání se už přeneslo k sousední lavici a nyní tráví čtyři žáci čas pomlouváním Františky, která sedí na opačné straně učebny. Kromě starostí o to, aby se žáci věnovali učební činnosti, má ještě učitel obavy, aby Františka pomluvy nezaslechla. Jeho hněv začíná stoupat. Nahlas zařve: *„Většině z vás jak je vidět nezáleží na tom, abyste měli práce opravené! Takže teď je všichni odevzdáte v takovém stavu, v jakém jsou a dostanete za ně známku!“*

Většina žáků nemá tušení, proč učitel takto zakročil a považuje nemožnost dokončení úkolu za nespravedlivou.

Analýza nevhodných řešení nekázně III

Pan učitel Šindelář na SOU stavebním naléhá, aby mu žáci odevzdali včas výpočty do matematiky. Roman v zadní lavici sotva slyšitelně zašeptá: „Ať si to spočítá sám, kretén!“. Učitel zaslechne Romanovu poznámku a zařve na něj: „Co jsi to říkal?“ Roman mlčí a rozhlíží se po spolužácích. „Nejdřív se chceš převádět a teď nevíš co bys řekl“, pokračuje učitel. Roman sklopí hlavu a mlčí. „No tak, co jsi řekl?“. Roman se podívá na učitele a řekne: „Jsem říkal, jsem říkal, nic...“ Učitel mu odsekne: „Ani neumíš mluvit česky!“ Někteří žáci se začnou smát. Učitel je potěšen odezvou publika a usmívá se. Romanovi velmi záleží na tom, co si spolužáci myslí, proto se postaví a nahlas řekne: „Říkal jsem, že byste si to mohl spočítat sám, ale pak jsem si vzpomněl, že jste takovej idiot, že vám to musíme spočítat my!“

Takže jinak...

- Praktické tipy a triky jak na nekázeň

Obecné přístupy k řešení nekázně

1) Popovídání

- nedirektivní partnerský rozhovor na úrovni „dospělý – dospělý“
- kladení otázek k věci a naslouchání

2) Pohovor

- rozhovor na úrovni „rodič – „dospělý““
- jasně stanovené cíle a důsledky, pokud žák chování nezmění

3) Ostrá výtka

- direktivní rodičovský přístup na úrovni „rodič“ – „dítě“
- technika výslechu, opakující se otázky...

Cvičení

- Řešení nekázně/nespolupráce prostřednictvím popovídání, pohovoru a ostré výtky

Ke studiu

CANGELOSI, James S. *Strategie řízení třídy : jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce*. Vyd. 4. Praha : Portál, 2006. 289 s. ISBN 8073671182.

Strategie řízení třídy

Jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce

James S. Cangelosi

portál

BENDL, Stanislav. *Školní kázeň v teorii a praxi : učebnice pro studenty učitelství*. 1. vyd. Praha : Triton, 2011. 202 s. ISBN 9788073874322.

Stanislav Bendl

ŠKOLNÍ KÁZEŇ

Učebnice pro studenty učitelství

TRITON